

ingediend op **1375** (2021-2022) – Nr. 2
18 november 2022 (2022-2023)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Leefmilieu,
Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie
uitgebracht door Stijn De Roo

over het ontwerp van energiebeleidsovereenkomst

ingediend door minister Zuhair Demir, Vlaams minister van
Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

voor Vlaamse energie-intensieve ondernemingen
(VER-bedrijven) en voor Vlaamse energie-intensieve
ondernemingen (niet-VER-bedrijven)
2023-2026

Documenten in het dossier:

1375 (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van energiebeleidsovereenkomst

---

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie:

Voorzitter: Gwenny De Vroe.

Vaste leden:

Inez De Coninck, Andries Gryffroy, Freya Perdaens, Jeroen Tiebout, Wilfried Vandaele;

Bart Claes, Leo Pieters, Sam Van Rooy;

Stijn De Roo, Tinne Rombouts;

Steven Coenegrachts, Gwenny De Vroe;

Staf Aerts, Mieke Schauvliege;

Bruno Tobback.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Marius Meremans, Joris Nachtergaele, Axel Ronse, Nadia Sminate;

Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Wim Verheyden;

Robrecht Bothuyne, Brecht Warnez;

Bart Tommelein, Bart Van Hulle;

Johan Danen, Chris Steenwegen;

Hannes Anaf.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Toelichting	4
1.1. Derde generatie vrijwillige overeenkomsten.....	4
1.2. Resultaten.....	4
1.3. Overlegtraject.....	5
1.4. Doelgroep	5
1.5. Doelstelling	5
1.6. Evenwichtsoefening	5
1.7. Engagements.....	5
1.8. Klimaatroadmap.....	6
1.9. Tegenprestaties en engagement van de Vlaamse overheid	7
1.10. Verdere stappen	8
2. Bespreking	8
2.1. Tussenkomsst van Bjorn Rzöska	8
2.2. Tussenkomsst van Andries Gryffroy	9
2.3. Tussenkomsst van Stijn De Roo.....	9
2.4. Tussenkomsst van Leo Pieters.....	10
2.5. Tussenkomsst van Willem-Frederik Schiltz	10
2.6. Tussenkomsst van Bruno Tobback	10
3. Antwoorden van minister Demir en minister Brouns	10
Gebruikte afkortingen	13
Bijlage: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

Op woensdag 26 oktober 2022 hield de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie een gedachtewisseling over het ontwerp van energiebeleidsovereenkomst voor Vlaamse energie-intensieve ondernemingen (VER-bedrijven) en voor Vlaamse energie-intensieve ondernemingen (niet-VER-bedrijven) 2023-2026. Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, en Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, waren te gast in de commissie. De leden van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie werden uitgenodigd dit agendapunt bij te wonen

Minister Zuhal Demir en minister Jo Brouns maakten voor hun toelichting gebruik van een presentatie die terug te vinden is op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting

1.1. Derde generatie vrijwillige overeenkomsten

Minister *Zuhal Demir* stelt de nieuwe generatie van EBO's voor. Vlaanderen kent een lange traditie van overeenkomsten met de energie-intensieve industrie. Die vroege start heeft er niet alleen voor gezorgd dat de Vlaamse industrie tot de wereldtop behoort op het vlak van energie-efficiëntie, maar hij heeft ook hun concurrentiepositie versterkt. Dat geldt uiteraard nog meer in de huidige situatie met hoge energieprijzen. Op die manier zorgen de overeenkomsten dus voor een verankering van een energie-efficiëntie industrie in Vlaanderen.

Na het benchmarkingconvenant en het auditconvenant zijn in 2015 de energiebeleidsovereenkomsten van start gegaan die eind dit jaar ten einde lopen. Het voorstel dat vandaag op tafel ligt, is dus de derde generatie van vrijwillige overeenkomsten, voor een periode van vier jaar.

1.2. Resultaten

Zoals eerder gezegd hebben de vrijwillige overeenkomsten al realisaties op het vlak van energie-efficiëntie aangetoond. Toch hoort men hier en daar de kritiek dat zij niet zouden helpen. De minister roept op om naar de resultaten te kijken, meer bepaald de bijdrage van de EBO-bedrijven aan de door Europa opgelegde energiebesparingsdoelstelling voor Vlaanderen, die zij illustreert met een grafiek. De huidige EBO's blijken meer dan twee derde van de Vlaamse energie-efficiëntiedoelstelling te realiseren. Door die bijdrage van de industrie werd de vooropgestelde Vlaamse doelstelling zelfs met 9 procent overschreden, en werd ook die op Belgisch niveau net gehaald. De energiebesparingen van het Waals Gewest waren immers 10 procent lager dan hun doelstelling.

Aanvullend geeft ze nog enkele cijfers, gebaseerd op het EBO-jaarverslag 2020. De vermeden CO₂-emissies door de EBO-gerealiseerde energiebesparingen bedraagt 1,7 miljoen ton CO₂ voor de periode 2015-2020. Dat komt overeen met ongeveer 13 miljard niet gereden autokilometers. De gecumuleerde energiebesparing die door de EBO's gerealiseerd werd over de periode 2015-2020, komt overeen met de isolatie van 600.000 daken, gespreid over die periode van zes jaar. Zonder EBO zou in 2020 het energieverbruik 6,3 procent hoger geweest zijn.

Dat EBO's niet werken, klopt dus niet, besluit de minister. Daarom heeft de regering beslist tot hun verlenging en verbreding. Met de laatste bedoelt ze dat de lat voortaan iets hoger wordt gelegd voor energie en dat een component klimaat wordt toegevoegd.

1.3. Overlegtraject

Om de juiste invulling te geven aan de nieuwe EBO's is er een overlegtraject geweest om de nieuwe doelstellingen scherp te stellen, waarna het VEKA een werknota heeft opgesteld waarin de verschillende voor- en nadelen per mogelijkheid weergegeven werden. Op basis van die nota werd het overlegtraject voortgezet met de betrokken sectorfederaties. In die overleg rondes werd een consensus bereikt over de inhoud van de nieuwe EBO's. De teksten zijn een eerste maal principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 8 juli 2022.

1.4. Doelgroep

De doelgroep van de energiebeleidsovereenkomsten wordt uitgebreid naar alle energie-intensieve ondernemingen. Bij de vorige EBO's konden enkel ondernemingen met een industriële activiteit toetreden. Tot de nieuwe EBO kunnen alle energie-intensieve vestigingen van ondernemingen toetreden. De ondernemingen die nieuw kunnen toetreden zijn onder andere elektriciteitscentrales, grote glastuinbouwbedrijven, ondernemingen in de afvalsector, havendistributiebedrijven en grote ziekenhuizen.

1.5. Doelstelling

De doelstelling van de nieuwe EBO's is tweeledig. Het verbeteren van de energie-efficiëntie binnen de Vlaamse energie-intensieve industrie blijft een belangrijke doelstelling van de nieuwe energiebeleidsovereenkomsten. Het ambitieniveau wordt opgetrokken. De definitie van rendabele maatregelen wordt verstrengd met 2 procent. Bedrijven zullen dus meer en sneller investeringen moeten doen in energiebesparing.

De transitie van de Vlaamse industrie naar klimaatvriendelijke productiesystemen gaat verder dan louter een betere energie-efficiëntie nastreven. De nieuwe EBO's worden daarom ook verbreed met een klimaatcomponent, zowel bij de niet-VER-bedrijven via de klimaataudit, als bij de VER-bedrijven via de klimaatroadmap. De EBO's worden daarnaast ook verbreed met een warmtevraag- en restwarmtecomponent.

1.6. Evenwichtsoefening

Het opstellen van een vrijwillige overeenkomst is altijd een evenwichtsoefening tussen additionaliteit en haalbaarheid. Met additionaliteit wordt het extra engagement bedoeld dat de ondernemingen aangaan ten opzicht van hun bestaande wettelijke verplichtingen. Het extra engagement dat van die ondernemingen gevraagd wordt, moet door de beoogde doelgroep als haalbaar gepercipieerd worden en moet in verhouding staan tot de tegenprestaties die de overheid biedt. Zo niet zullen geen ondernemingen uit die doelgroep toetreden tot de vrijwillige overeenkomst en is zij niet succesvol.

Algemeen kan de minister stellen dat het ambitieniveau van de nieuwe EBO's wordt opgetrokken, niettegenstaande de federale wijziging van de structuur en de accijnsstarieven aanzienlijk minder financiële stimulansen bevat voor de toetredende ondernemingen.

1.7. Engagements

Voor ze de tegenprestaties toelicht, gaat ze eerst nader in op het engagement waarvoor ondernemingen tekenen, en begint daarbij met de niet-VER-bedrijven. Een dia toont de belangrijkste verbintenissen waaraan zij moeten voldoen.

Bedrijven moeten een energieaudit uitvoeren. Bij de niet-VER-bedrijven wordt de audit uitgebreid met een klimaataudit, waardoor ook potentiële klimaatmaatregelen die niet gelinkt zijn aan energie-efficiëntieverbeteringen, in kaart gebracht worden. Door die uitbreiding worden niet-VER-bedrijven bijkomend aangespoord om na te denken over mogelijke klimaatmaatregelen. Door hun de flexibiliteit te geven om een energie-efficiëntie verbeterende maatregel te vervangen door een klimaatmaatregel, ondersteunt het beleid bedrijven die verder kijken dan procesoptimalisaties.

Vervolgens moet elke onderneming die toetreedt tot de energiebeleidsovereenkomst, een energieplan opstellen. Dat plan omvat de planning van de uitvoering van investeringen ter verbetering van de energie-efficiëntie van de onderneming. De minister onderstreept daarbij de eenvoud van het plan, want het is niet de bedoeling om de bedrijven met administratieve rompslomp te belasten.

Maatregelen moeten verplicht uitgevoerd worden indien ze rendabel zijn. De definitie van rendabele maatregelen wordt verstrengd met 2 procent. Niet-VER-bedrijven moeten maatregelen verplicht uitvoeren indien de IRR van de maatregel boven 10,5 procent ligt. Bedrijven zullen dus meer en sneller investeringen moeten doen in energiebesparing, wat zij volgens haar in de huidige context ook snel zullen doen. Ook de ondergrens van de potentieel rendabele maatregelen, die tweejaarlijks herrekend moeten worden, wordt aangescherpt, en wel naar 9 procent.

Daarbovenop wordt het engagement uitgebreid met datacollectie. Meer bepaald zullen data verzameld worden over de warmtevraag en het restwarmtepotentieel van elke vestiging van een onderneming toegetreden tot de EBO. Dat kan nuttige data opleveren om in de toekomst meer in te zetten op restwarmtenetten. De ondernemingen engageren zich ook om indien relevant een restwarmtepotentieelstudie uit te voeren in kader van bijvoorbeeld een haalbaarheidsstudie van een warmtenet. Verder moet elke onderneming die toetreedt tot de energiebeleids-overeenkomst, ook energiebeheersmaatregelen uitwerken en uitvoeren.

Ook voor VER-bedrijven worden de engagementen verstrengd en verbreed. De definitie van rendabele maatregelen wordt ook bij die bedrijven verstrengd met 2 procent. VER-bedrijven moeten maatregelen verplicht uitvoeren indien de IRR van de maatregel boven 12 procent ligt. Tot slot wordt aan de VER-bedrijven gevraagd om een klimaatroadmap waarin ze een beeld moeten vormen van hun pad in de richting van een koolstofarm 2050.

1.8. Klimaatroadmap

Minister *Jo Brouns* bevestigt de goede samenwerking met het beleidsdomein Economie. Vanuit de bekommernis om de duurzame groei van de bedrijven in Vlaanderen, is het cruciaal dat het beleid hen steunt in het aanpakken van de energie- en klimaatuitdaging.

In de lopende EBO-periode is er al een verband met steun vanuit VLAIO. Om te kunnen genieten van steun zoals de ecologiepremie-plus, de strategische ecologiesteun of de compensatie voor indirecte emissiekosten moeten de bedrijven die tot de doelgroep van de EBO behoren, wel degelijk zijn toegetreden. Dat blijft van toepassing in de volgende periode. Het toetreden tot de EBO is ook een voorwaarde voor de tijdelijke crisissteun aan bedrijven die momenteel met hoge energiekosten te maken hebben.

Maar, zoals eerder gezegd, zal aan de VER-bedrijven in de toekomst ook een klimaatroadmap worden gevraagd. Daarin moet dergelijk bedrijf dat toetreedt tot de EBO, zich een beeld vormen van het af te leggen pad in een EU die naar klimaatneutraliteit tegen 2050 streeft.

Sinds 1 oktober vereist VLAIO reeds dat voor projecten die O&O-steun krijgen, de begunstigde bedrijven beschikken over een klimaatplan. Dat geldt met name voor grote bedrijven en voor grote energiegebruikers. Men moet dat plaatsen in de context van de bijkomende maatregelen over bedrijfsroadmaps opgenomen in de bijkomende maatregelen voor het Vlaams Energie- en Klimaatplan van november vorig jaar, legt de minister uit.

Het ligt voor de hand dat een klimaatroadmap die opgesteld wordt in de context van de EBO, ook als klimaatplan zal kunnen dienen in het kader van de VLAIO-steun. Daarmee wordt vermeden dat er extra administratieve last ontstaat bij de bedrijven. Voor de VER-bedrijven is het een extra voordeel van toetreding tot de EBO.

Hij gaat niet in op alle details van de klimaatroadmap, die uiteengezet zijn in de bijlage 10 bij de EBO, maar noemt alleen de essentiële elementen. Het bedrijf kan verschillende verkennende scenario's en transitiepaden naar voor schuiven met verschillende technologische evoluties en beschikbaarheden en prijzen van verschillende energiedragers. Het is dus een oefening om zich op verschillende evoluties voor te bereiden. Voor elk scenario wordt een vork verwacht van langetermijnstreefdoelen tegen 2050 en een concretere middellangetermijnstreefdoelen tegen 2030. Verder wordt de vermelding gevraagd van de randvoorwaarden om die scenario's technisch en economisch haalbaar te maken, en beleidsmatige knelpunten voor de realisatie ervan.

Nadat de voorbije maanden de modaliteiten zijn uitgewerkt voor de klimaatplannen voor de niet-VER-bedrijven, werkt VLAIO samen met VEKA het sjabloon uit voor de klimaatroadmap binnen de EBO, met consultatie van de sectororganisaties.

Het Verificatiebureau zal later valideren of de klimaatroadmap voldoet aan de bepalingen en een rapport opmaken met de geaggregeerde output en een overzicht van de gemelde noodzakelijke randvoorwaarden en drempels. Dat rapport kan een belangrijke input leveren voor het beleid, in het bijzonder voor de uitwerking van het programma voor de industriële klimaatsprong. De minister rekent erop dat wat voorligt enerzijds de ondernemingen ondersteunt in hun transformatie, en anderzijds bruikbare informatie levert aan het beleid voor het uitwerken van de langere-termijnaanpak van de energie- en klimaattransitie.

1.9. Tegenprestaties en engagement van de Vlaamse overheid

Minister *Zuhail Demir* bespreekt zoals beloofd de tegenprestaties die de Vlaamse overheid biedt. Eerst en vooral gaat het om juridische stabiliteit. De Vlaamse overheid garandeert een consistente Vlaamse regelgeving, waarbij zij de werklast voor ondernemingen zal minimaliseren. Zo legt bijvoorbeeld het Energiebesluit op dat energie-intensieve ondernemingen moeten beschikken over een conform verklaard energieplan. Welnu, het energieplan dat de onderneming opstelt in het kader van de EBO, geldt als een conform verklaard energieplan. Zoals collega Brouns reeds aangaf, zullen VER-bedrijven met een klimaatroadmap ook voldoen aan de vereiste van een klimaatplan voor VLAIO-steun.

Zij hoort hier en daar de kritiek dat EBO's een cadeau aan grote bedrijven zijn met genereuze compensaties, maar de minister wil dat rechtzetten. In het kader van de EBO legt de overheid een extra eis op voor het verkrijgen van financiële stimulansen. De EBO is dus eerder een stok dan een wortel. De meeste financiële stimulansen werken namelijk op basis van het penalisatieprincipe: indien een onderneming behoort tot de doelgroep van de EBO moet men toegetreden zijn tot die EBO om recht te hebben op de voordelen. Ondernemingen die niet behoren tot de doelgroep van de EBO's hebben automatisch toegang tot het voordeel. Met

andere woorden: bij ontbreken van een EBO zouden die ondernemingen de steun ook krijgen, maar dan zonder de bijkomende energie-efficiëntievereisten.

De federale accijnsverlaging op aardgas is het enige voordeel dat specifiek voorbehouden is voor ondernemingen die een energiebeleidsovereenkomst ondertekend hebben. De minister vindt dergelijk sturend effect belangrijk. Daarentegen is voor drie van de vier federale voordelen door de federale wijziging van de structuur en accijnstarieven de koppeling met de EBO sinds 1 januari 2022 weggefallen. De degressiviteit is daardoor niet meer gekoppeld aan de EBO, met als gevolg dat ondernemingen die behoren tot de EBO-doelgroepen voortaan altijd het voordeel krijgen, ook als ze niet tot de EBO zijn toegetreden. De minister herhaalt dat de regering het ambitieniveau van de nieuwe EBO's optrekt, niettegenstaande de EBO's door de federale aanpassing aanzienlijk minder financiële stimulansen bevatten voor de toegetreden ondernemingen.

Er zit ook enige flexibiliteit in de EBO vervat. Zo kan een bedrijf kiezen of het een interne of externe energiedeskundige onder de arm neemt.

1.10. Verdere stappen

Wat staat er nog te gebeuren? Na de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering zullen op 1 januari 2023 de nieuwe EBO's voor een periode van vier jaar van start gaan. Na die start blijft zij de EBO's, en bij uitbreiding de wettelijke verplichtingen voor energie-intensieve bedrijven, verder opvolgen en evalueren, ook in kader van Europese initiatieven.

2. Bespreking

2.1. Tussenkomst van Bjorn Rzöska

Bjorn Rzöska is teleurgesteld dat de regering de lat lager legt dan hij op basis van het regeerakkoord had verhoopt. Dergelijk flauw kader is zelfs onbegrijpelijk in een context waarin iedereen, ook de bedrijven, bezig is met energie-efficiëntie en bijdragen aan het klimaat.

Het voorliggende model stipuleert in artikel 11 duidelijk dat geen bijkomende verplichtingen kunnen opgelegd worden door het Vlaams Gewest aan een bedrijf dat een EBO afsluit. Waarom werd niet voor meer ambitie gekozen? Zelfs de Inspectie van Financiën suggereerde om de EBO's te laten lopen tot 2025 en vanaf dan meer ambitieuze op tafel te leggen, wat toch vragen oproept over wat voorligt. Betekent het genoemde artikel bijvoorbeeld dat Vlaanderen voor bedrijven die in een EBO stappen, geen gebruik kan maken van de 'carbon contracts for difference' die in andere EU-lidstaten bestaan? Nochtans verklaarde minister Brouns zich in een antwoord op een vraag van het lid voorstander van dergelijke contracten.

Verder blijven de klimaatroadmaps voor VER-bedrijven te vrijblijvend, zonder voorwaarden of verplichtingen, en wordt er voor de niet-VER-bedrijven zelfs niet in voorzien. Voor die laatste is het zelfs geen voorwaarde om in een EBO te stappen. Waarom legt de Vlaamse Regering de lat zo laag dat ze bijna op de grond ligt, terwijl de urgentie van het klimaatprobleem inmiddels voelbaar is? Daar komt bij, zoals te lezen valt in bijlage 10, artikel 1, dat ze kunnen opgesteld worden op vestigings- of geografisch clusterniveau, wat het voor grote bedrijven een pak makkelijker maakt. Onbegrijpelijk is verder dat de Scope 3-emissies uitgesloten zijn van de roadmaps, terwijl op andere bestuursniveaus de zorg juist steeds breder wordt gedefinieerd.

De regering antwoordt op het kritische advies van haar eigen Inspectie van Financiën dat die zich baseert op studies van het middenveld waarbij men methodologisch opmerkingen kan maken. Waarom heeft de regering dan zelf geen studiewerk

op het getouw gezet naar de impact, de efficiëntie en de effectiviteit van het EBO-beleid? Dergelijke evaluatie is immers nodig om wat voorligt naar waarde te kunnen toetsen.

Voorts begrijpt hij niet waarom in artikel 16 de door de bedrijven aangeleverde gegevens geheim worden gehouden en alleen op het niveau van het Verificatieniveau worden verzameld. Dat maakt het voor parlement en belastingbetaler onmogelijk om te controleren of de EBO's, waaraan men nochtans meebetaalt, effect hebben en doen wat ze beloven. Eventuele vorderingen blijven achter de deur van de geheimhouding. Dat artikel staat ook haaks op de transparantie van het subsidieregister. Waarom? En hoever gaat die geheimhouding? Vallen ook de klimaatro-admaps eronder?

Tot slot informeert hij nog waarom men met VEKA is meegegaan in de afzwakking van de oorspronkelijk ambitie van het regeerakkoord om de overeenkomsten open te trekken tot bijvoorbeeld mobiliteit (en het energieverbruik dat die meebrengt). Uiteindelijk blijft wat voorligt, op veel vlakken een lege doos.

2.2. Tussenkomen van Andries Gryffroy

Andries Gryffroy spreekt Björn Rzoska tegen. Hij herinnert eraan dat men al een tijd is afgestapt van benchmarking. Zeer belangrijk is ook dat voortaan alle bedrijven kunnen toetreden. Er zijn nu geen excuses meer. Verder is de klimaatcomponent niet vaag maar duidelijk gespecificeerd. Hij verzekert dat de verificateurs over voldoende sterke knowhow beschikken om processen en rapporten te controleren. Volgens hem werkt de praktijk wel degelijk.

Wat de geheimhouding betreft, wijst hij erop dat globale cijfers beschikbaar blijven bij het Verificatiebureau. Het is ook op die cijfers dat moet aangestuurd worden. De gegevens per individueel bedrijf moeten daarentegen niet op de markt gezet worden, want dat is delicaat voor hun concurrentiepositie, zeker voor bedrijven met energie als grondstof. In dat licht is het ook goed dat men de toestand bekijkt per sector en daarmee convenants afsluit. In de audits worden bedrijven ook vergeleken met elkaar binnen hun sector, en dat is een goede zaak, want zij kunnen elkaar versterken.

Dat bedrijven geen investeringen doen met een slecht IRR als de gasprijs zeer laag is, is logisch. Dat die IRR vanzelf verbetert bij hetzelfde verbruik maar met hogere prijzen, klopt. De context is ondertussen dan ook helemaal veranderd: bedrijven worden geconfronteerd met dure prijzen en worden zich bewust dat ze minder afhankelijk moeten worden daarvan. Is het niet normaal dat bedrijven eerder naar de kosten kijken dan naar het klimaat, roept hij als vraag op. Zij moeten immers overleven. In dat licht is wat voorligt een instrument dat goed werkt: de meeste bedrijven, op enkele ideologische hardliners uit voornamelijk de VS na, treden toe, ook al is het vrijwillig en niet verplicht. Het is ook transparant, zij het niet per bedrijf. Tot slot vat hij zijn betoog nog een keer samen.

2.3. Tussenkomen van Stijn De Roo

Stijn De Roo stelt vast dat het ambitieniveau van de EBO wordt opgetrokken, wat goed en noodzakelijk is. In de Minaraad werd wel kritiek geformuleerd op de thematische verbreding naar klimaattransitiemaatregelen, die sommige leden niet verzoenbaar achten met de looptijd van de overeenkomsten. Hoe reageren de ministers? Hoe zorgt men ervoor dat na het laaghangende – en reeds geplukte – fruit ook het hoger hangende aan bod komt? Andere leden suggereren dat de EBO integraal de agenda en de doelstellingen van de klimaatsprong van de industrie moet dienen. Welke synergie is er op dat vlak? Is er voldoende systeembenadering, gezien investeringscycli niet altijd zijn afgestemd op beleidsperiodes? Welke zijn de

energie- en klimaatwinsten ten opzichte van business as usual? Is in een evaluatie voorzien? Hoe? En hoe bindend zijn de langetermijndoelstellingen in de klimaatroadmaps? Tot slot informeert het lid nog naar het overleg met de federaties.

2.4. Tussenkost van Leo Pieters

Leo Pieters vraagt in welke mate wat voorligt, perspectief en mogelijkheden biedt voor kmo's, met name in de maakindustrie, waar ze vaak grotere spelers ondersteunen als leveranciers. Hoe gaat het beleid daarmee om en met hun opstart?

2.5. Tussenkost van Willem-Frederik Schiltz

Willem-Frederik Schiltz wil weten waartegenover de door EBO vermeden 1,7 miljoen ton CO₂-uitstoot moet afgezet worden. Wat is met ander woorden de effectiviteit van de maatregel? Zijn fractie verwelkomt wel een aantal aanpassingen maar de vraag is ook daar wat hun verwachte impact op die effectiviteit is. En wat is die van de verlaging van de IRR op het aantal bedrijven dat wil toetreden? Men moet immers een evenwicht vinden tussen de ambitie van de maatregelen en het aantal bedrijven dat men wil bereiken.

Wat is de verklaring voor het uitblijven van een advies vanwege de SERV?

Klimaatroadmaps acht het lid evident, maar is dan op termijn ook geen resultaatverbintenis nodig? Kan men blijven werken met bewustmakende audits? In welke mate zullen de nieuwe EBO's ertoe leiden dat bedrijven die dat niet vrijwillig doen, toch gedwongen worden tot klimaatrealisaties?

2.6. Tussenkost van Bruno Tobback

Bruno Tobback peilt naar de verwachte bijdrage van het EBO-systeem en de voorliggende vernieuwing aan de transitie. De evaluatie tot nu toe blijkt immers te leren dat we energie-efficiënter werden maar niet dat we onafhankelijker werden van fossiele brandstoffen. Is niet die laatste doelstelling op langere termijn, waarvoor zowel klimaat- als geopolitieke redenen zijn, datgene waarop overheidsinstrumenten, waarvoor ook middelen worden ingezet, gericht horen te zijn, eerder dan op het stimuleren van investeringen die met de huidige energieprijzen vanzelf al rendabel zijn? Moet de overheidssteun niet ingezet worden voor zaken die pas op langere termijn renderen (en op korte misschien niet)? Volgens hem is in wat voorligt, de band tussen de industriële klimaatsprong en de EBO's vrijwel nul. Hij gewaagt van een gemiste kans. Is het wel zo verstandig om een Vlaamse industrie fit te houden die 100 procent afhankelijk blijft van buitenlandse fossiele energiebronnen?

3. Antwoorden van minister Demir en minister Brouns

Minister *Zuhal Demir* blijft erbij dat de doelgroep wordt uitgebreid naar alle sectoren, dat de definitie van rendabele maatregelen wordt verstrengd (en dat bij stijgende rente- en energieprijzen), en dat de looptijd wordt beperkt tot vier jaar in de plaats van acht. Verder gaf de Inspectie van Financiën wel degelijk een positief advies, maar haar suggestie om de looptijd te beperken tot twee jaar gaat eraan voorbij dat het hele proces van de aanvaarding van deskundigen, de uitvoering van een kwaliteitsvolle audit en de opstelling van een plan, op zich al een jaar tijd in beslag neemt, gevolgd door planning en uitvoering van de rendabele investeringen. Daarom werd gekozen voor vier jaar.

Ze herhaalt ook de inbouw van de klimaatcomponent, zowel bij niet-VER-bedrijven (audit) als bij de VER-bedrijven (roadmap). Verder zijn er mechanismen in de EBO-tekst ingebouwd om ervoor te zorgen dat inzetten op technologieën om de

klimaattransitie te realiseren, niet verhinderd wordt. De berekening van de IRR van een investering houdt rekening met een eventuele beperkte levensduur indien er nieuwe investeringen gepland zijn. Geplande grootschalige investeringen in nieuwe installaties zijn opgenomen bij de criteria voor economische pardonnabiliteit. Er is dus wel degelijk nagedacht over het voorstel van de Inspectie van Financiën, besluit ze.

De opmerking van de Inspectie dat de kosten van de huidige EBO oplopen tot 900 euro per vermeden ton CO₂, is waarschijnlijk gebaseerd op rapporten en artikels van organisaties. De mogelijke methodologische fout bestaat erin dat de uitgevoerde maatregelen in het kader van de EBO's zorgen voor recurrente CO₂-besparingen gedurende de levensduur van de maatregelen. De meeste financiële stimulansen werken op basis van een penalisatieprincipe: indien een onderneming behoort tot de doelgroep van de EBO moet men toegetreden zijn tot die EBO om recht te hebben op de voordelen. Ondernemingen die niet behoren tot de doelgroep van de EBO's hebben automatisch toegang tot het voordeel. Vlaanderen legt in het kader van de EBO's dus een extra eis op voor het verkrijgen van de steun. Daarnaast zijn drie van de vier federale voordelen beperkt. Indien er rekening wordt gehouden met al die factoren, liggen de kosten per vermeden ton CO₂ enkele grootteordes lager. Ze verzekert dat ze een en ander heeft laten berekenen door een onafhankelijk verificatiebureau.

Zoals gezegd kunnen vorderingen jaarlijks opgevolgd worden voor alle bedrijven samen, met zeer goede resultaten. Op die manier ziet de burger dat de voordelen die geboden worden, tot resultaten leiden, maar individuele informatie geeft bedrijfsgeheimen en -strategieën vrij, wat niet de bedoeling is.

Zij onderstreept dat de regering verder blijft inzetten op hernieuwbare energie. Vlaanderen is de allereerste regio van Europa die nog voor de energiecrisis besliste om zonnepanelen decretaal te verplichten.

Minister *Jo Brouns* vult aan dat in de lezing van de regering het carbon contract for difference niet wordt uitgesloten door de EBO. Hij kondigt aan met de sectororganisaties te zullen bekijken hoe een en ander concreet vormgegeven moet worden in het programma Klimaatplan.

Verder zitten Scope 1 (de eigen uitstoot) en Scope 2 (die via aangekochte elektriciteit) wel degelijk in de klimaatroadmap. Scope 3 (die van de leverancier) is inderdaad optioneel, want bijzonder moeilijk te traceren.

De samenwerking blijft inderdaad vrijwillig maar ondertussen wordt al meer dan 95 procent van het verbruik binnen de doelgroep gedekt.

Wat de synergie tussen EBO en klimaatsprong betreft, wijst hij op de bedoeling om eruit te leren. Het rapport van het Verificatie zal drempels en knelpunten benoemen in het licht van de geaggregeerde output. De roadmaps zijn inderdaad niet bindend. Het gaat immers om een strategie op bedrijfsniveau met zoveel mogelijk scenario's. Het is niet evident om zoiets bindend te maken. De minister wijst op de technologische evolutie en de impact van de oorlog in Europa.

Tegenstellingen lijken hem aan de basis te liggen van het uitblijven van een SERV-advies.

Hij bevestigt nogmaals dat de impact van de genoemde scenario's op dit moment nog moeilijk kwantificeerbaar is in verbintenissen.

Minister *Zuhal Demir* deelt nog mee dat voor de niet-energie-intensieve bedrijven met een call wordt gewerkt met het oog op vrijwillige sectorfederatieovereenkomsten.

Leo Pieters blijft erbij dat er ook kleinere kmo's zijn die wel degelijk veel energie verbruiken en die allicht hun kosten zullen willen beperken, maar vanwege hun formaat financieel wel op een ander niveau werken.

Gwenny DE VROE,
voorzitter

Stijn DE ROO,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EBO	energiebeleidsovereenkomst
kmo	kleine of middelgrote onderneming (meervoud = kmo's: kleine en middelgrote ondernemingen)
IRR	internal rate of return (interne-opbrengstvoet)
Minaraad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
O&O	onderzoek en ontwikkeling
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VEKA	Vlaams Energie- en Klimaatagentschap
VER	Vlaamse energie-intensieve ondernemingen
VLAIO	Agentschap Innoveren en Ondernemen